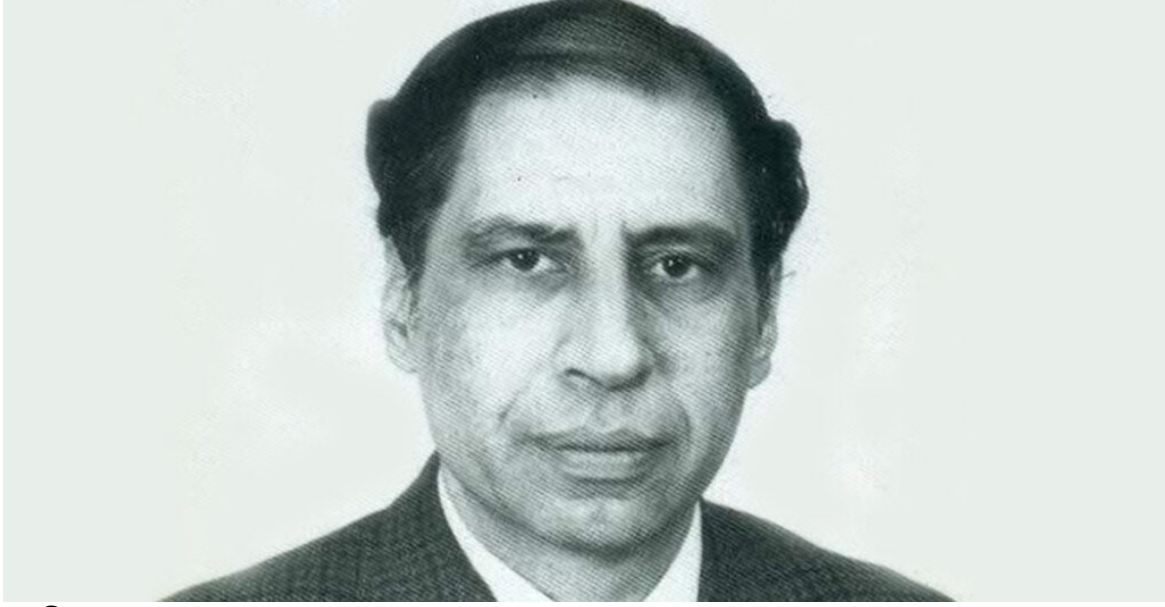

কেকি এন দাৰুৱালা : এক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

কৃষ্ণদুলাল বৰুৱা

কেকি এন দাৰুৱালা

ভাৰতীয় সাহিত্যিকসকলৰ ভিতৰত ইংৰাজী ভাষাত গল্প, উপন্যাস আৰু বিশেষকৈ কবিতা-চৰ্চাৰ মাজেৰে এখন মৰ্যাদাপূৰ্ণ আসন দখল কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা কেকি নাছেৰৱাজী দাৰুৱালা (২৪ জানুৱাৰী, ১৯৩৭-২৬ ছেপ্টেম্বৰ, ২০২৪)ৰ প্ৰস্থানত সকলো সাহিত্যানুৰাগীয়ে এক অপূৰণীয় অভাৱ অনুভৱ কৰিছে। বিগত কিছু বছৰ ধৰি বাৰ্ধক্যজনিত ৰোগত আক্ৰান্ত হৈ থকা যশস্বী সাহিত্যিকগৰাকীয়ে যোৱা ২৬ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে।

কেকি দাৰুৱালাৰ জন্ম হয় অবিভক্ত ভাৰতৰ লাহোৰ চহৰৰ এক সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালত ১৯৩৭ চনৰ ২৪ জানুৱাৰীত। তেওঁৰ পিতৃ আছিল লাহোৰৰ চৰকাৰী মহাবিদ্যালয়ৰ এগৰাকী সন্মানীয় অধ্যাপক। ভাৰত বিভাজনৰ আগে আগে ১৯৪৪ চনত দাৰুৱালা পৰিয়ালটি প্ৰথমে গুজৰাটৰ জুনাগড় আৰু তাৰ পিছত উত্তৰ প্ৰদেশৰ ৰামপুৰলৈ স্থানান্তৰিত হয়। কেকি দাৰুৱালাই বিভিন্ন শিক্ষানুষ্ঠানত পাঠ গ্ৰহণ কৰাৰ অভিজ্ঞতা লাভ কৰিছিল আৰু সকলোবোৰ পৰীক্ষাতে কৃতিত্বৰে উত্তীৰ্ণ হৈ তেওঁ লুধিয়ানা চৰকাৰী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ইংৰাজী সাহিত্যত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰীৰে সন্মানিত হয়। আশীৰ দশকৰ আৰম্ভণিতে তেওঁ Queen Elizabeth House Fellow হিচাপে অক্সফ'ৰ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ত এবছৰ অধ্যয়ন কৰাৰ সুবিধা পায়।

কেকি দাৰুৱালাই ১৯৫৮ চনত ভাৰতীয় আৰক্ষী সেৱাত নিযুক্তি লাভ কৰি দেশৰ বিভিন্ন অঞ্চলত বিভিন্ন পদবীত সুখ্যাতিৰে দায়িত্ব পালন কৰে। পিছলৈ তেওঁ RAWৰ অধীনৰ গৱেষণা আৰু বিশ্লেষণ সেৱাত যোগান কৰি বিভিন্ন পদমৰ্যাদাৰ মাজেৰে Joint Intelligence Committee-ৰ অধ্যক্ষ হিচাপে ১৯৯৫ চনত অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

চৰকাৰী জীৱনত সন্মুখীন হোৱা কঠোৰ বাস্তৱৰ অভিজ্ঞতাসমূহে দাৰুৱালাৰ সাহিত্য সৃষ্টিত প্ৰভুত অৰিহণা যোগায়। ১৯৭০ চনত প্ৰকাশিত তেওঁৰ প্ৰথমখন কবিতা-সংকলন *Under Orion*-ৰ জড়িয়েতে তেওঁ কবি হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰাৰ লগতে প্ৰতিষ্ঠাও লাভ কৰে। ১৯৭৯ চনত প্ৰকাশ পায় তেওঁৰ প্ৰথমখন গল্প-সংকলন *Sword and Abyss* আৰু ২০০৯ চনত প্ৰথমখন উপন্যাস *For Pepper and Christ*। ১৯৮২ চনত প্ৰকাশিত হোৱা তেওঁৰ কাব্য-সংকলন *The Keeper of the Dead*-ৰ বাবে দাৰুৱালাই ১৯৮৪ চনৰ সাহিত্য অকাডেমী বঁটাৰে সন্মানিত হয়। অৱশ্যে তিনি দশকৰ পিছত দেশত ঠায়ে ঠায়ে যুক্তিবাদী চিন্তা-চেতনাৰ ওপৰত হোৱা হিংসাত্মক আচৰণৰ বিৰুদ্ধে সাহিত্য অকাডেমীৰ নিষ্ক্ৰিয়তা দেখি ক্ষুব্ধ হৈ তেওঁ এই বঁটা ২০১৫ চনত ওভতাই দিয়ে। ১৯৮৭ চনত প্ৰকাশিত কাব্য-সংকলন *Landscapes*-ৰ বাবে তেওঁ সেই বছৰতে লাভ কৰে মৰ্যাদাপূৰ্ণ Commonwealth Poetry Prize for Asia।

কেকি দাৰুৱালাৰ আন কবিতা-সংকলনৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য হৈছে *Apparition in April* (১৯৭১); *Winter Poems* (১৯৮০); *Crossing of Rivers* (১৯৮৫); *A Summer of Tigers* (১৯৯৫); *Night River* (২০০০); *The Map-maker* (২০০২); *The Scarecrow and the Ghost* (২০০৪) আৰু *Collected Poems* (২০০৬)।

কেকি দাৰুৱালাৰ সৃষ্টিশীলতাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হৈছে জীৱন্ত চিত্ৰকল্প আৰু শক্তিশালী ভাষা। ভাৰতীয় সংবেদনশীলতাৰে অনুপ্ৰাণিত কবিগৰাকীৰ কবিতাই সামৰি লোৱা বিষয়সমূহ হ'ল সামাজিক বঞ্চনা, সমাজ জৰ্জৰিত হৈ থকা জ্বলন্ত সমস্যা, আভ্যন্তৰীণ আৰু বাহ্যিক জীৱনৰ মাজৰ উদ্বেগ-উৎকণ্ঠা, প্ৰেম, আসক্তি, অভিলাষ, নিৰাশা, ৰোগ-ব্যাদি, মৃত্যু। তেওঁৰ কাব্যিক যাত্ৰাত ইতিহাস, সংস্কৃতি, লোকবিশ্বাস, ধৰ্ম, জীৱন আৰু মৃত্যুৰ প্ৰভাৱ সহজেই অনুমেয়:

"নিয়তিৰ কি স্তৰত উপনীত হ'লোঁহি মই
য'ত চিতা-জুই আৰু চৌকা-জুই জ্বলে কাষে কাষে..." ('Boat-ride along the Ganga')

সামাজিক কু-প্ৰথাৰ প্ৰতি বিদ্বেষ প্ৰকাশৰ বাবে তেওঁ ব্যৱহাৰ কৰিছিল জীৱ-জন্তুৰ চিত্ৰকল্প:

"অগ্নিত উজ্বল
অৰ্ধ ছায়া-চিত্ৰ আৰু অৰ্ধ কল্প-কথা
কুকুৰনেচীয়াটো মোৰ অতীতৰ চৌপাশে ঘূৰে..." ('Wolf')
(অসমীয়া অনুবাদ এই অভাজনৰ)

কেকি দাৰুৱালাৰ কবিতা দেশ-বিদেশৰ বিভিন্ন ভাষালৈ অনূদিত হৈছে— স্পেনিছ, জাৰ্মান, ছুইডিছ, ৰুছ, হাংগেৰীয় ইত্যাদি। তেওঁৰ সাহিত্য অকাডেমী বঁটাপ্ৰাপ্ত *The Keeper of the Dead* কাব্যগ্ৰন্থখন অসমীয়ালৈ ২০২৩ চনত অনুবাদ কৰে সুলেখিকা গীতামণি তালুকদাৰে— “মৰা ৰখীয়া” নামেৰে।

কেকি দাৰুৱালাৰ সাহিত্যসম্ভাৰে অনাগত দিনবোৰত তেওঁক সকলোৰে মাজত সজীৱ কৰি ৰখাৰ লগতে সকলোকে বিভিন্ন ভাৱে অনুপ্রাণিত কৰি যাব বুলি কামনা কৰি স্বনামধন্য সাহিত্যিকগৰাকীলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিলোঁ ।

“The word is great, yet there was life before the word.” (‘Before the Word’ : K.N.Daruwalla)